

ENDOKRİN SİSTEM TERİMLERİ

Mehtap BUĞDAYCI¹ Ramazan GEN²

AMAÇ : Öğrenciler veya okurlar endokrin sistem ile ilgili kullanılan terimleri öğrenir. Klinikte, araştırmalarda ve gerekli olan diğer durumlarda endokrin sisteme ait terimleri anlayarak kullanır.

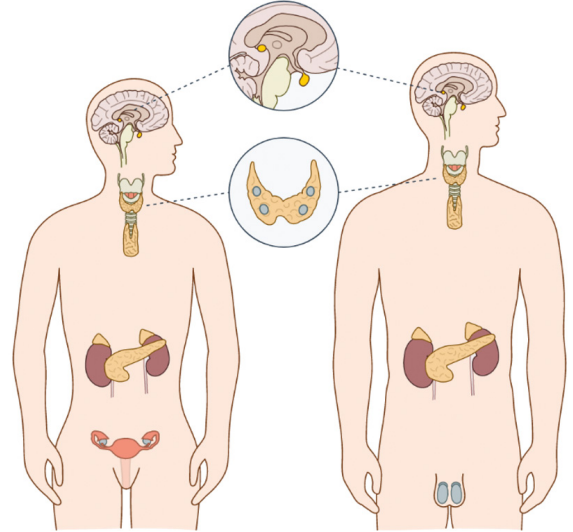
GİRİŞ

Endokrin sistem, iç ve dış ortam koşullarına yanıt vermektedir. Ayrıca kanalsız organ ve dokulardaki salgı hücreleri tarafından üretilen hormonlar vasıtasıyla iletişim sağlamaktadır. Organların bir kısmı birbirinin etkileşimiyle çalışır, diğerleri ise bağımsız çalışır. Pankreasın içerisindeki Langerhans adacıkları bağımsız olarak çalışanlara örnek gösterilebilir. Etkileşim içerisinde olanlar da hipofizden etkilenenlerdir. Bunlara tiroid ve böbrek üstü bezi örnek olarak gösterilebilir.

Endokrin sistem organları salgılarına "hormon" denir. Hormonlar direk kana geçiş sağlar. Kana verilen hormon uzak bir yerdeki hücre ya da organı etkiler. Buna endokrin etki, etkilediği organa da hedef (target) organ denir.

A. ANATOMİ VE FİZYOLOJİ TERİMLERİ

- ▶ **Antagonistik:** Zıt (karşıt) hareket eden.
- ▶ **Elektrolit:** Çözeltide pozitif ve negatif yüklü iyonlar taşıyan mineral tuzları
- ▶ **Glukagon:** pankreasın langerhans adacığında-

Resim 1: Endokrin sistem anatomisi

ki alfa hücrelerden salgılanan, kandaki şekerin düşmesini engelleyen hormon.

- ▶ **Glikoz:** Karbonhidrat sindiriminin son ürünü olan basit şekerdir.
- ▶ **İnsülin:** Pankreasın langerhans adacığındaki beta hücrelerden salgılanan, kandaki şekerin düşmesini sağlayan hormon.

¹ Öğr. Gör., Toros Üniversitesi, SHMYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Diyaliz Pr., mehtap.bugdayci@toros.edu.tr

² Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi İç Hastalıkları AD., ramazangen@gmail.com

KAYNAKLAR

- Agur, A. M. R., Lee, M. J.: Grant's Atlas of Anatomy, Ninth Edition, Giza, Egypt: Mass Publishing Co., 1992
- Akbaba, M. Nazlıcan. (2018). M. Tıbbi Terminoloji, Akademisyen Kitabevi, Ankara.
- Aktümsek, A. (2014). Anatomi ve Fizyoloji – İnsan Biyolojisi, Nobel Yayıncılık, 8. Baskı, Ankara
- Ekinci, S., Hatipoğlu H.G. (2014). Yüksekokullar Tıbbi Terminoloji Ders Kitabı. Hatipoğlu Yayıncılık, 5. Baskı. Ankara.
- Ertuğrul, L. (2009). Tıp Terimleri Sözlüğü, Akademi Basın Yayıncılık, İstanbul.
- Feneis, H.: Uluslararası Terimlerle Sistematik Resimli Anatomi Sözlüğü, 2. Baskı, Çeviri Editörü: Yıldırım, M., İstanbul: Nobel& Yüce Kitabevleri, 1997
- Kocatürk, U. (2005). Tıp Terimleri Sözlüğü, Nobel Tıp Kitabevi, 10. Baskı, Ankara.
- Kocatürk, U.: Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü, Nobel Yayınevi, İstanbul 2000
- Mesut, R. (2011). Tıbbi Terminoloji, Nobel Matbaacılık, İstanbul.
- Yıldırım, M.: İnsan Anatomisi, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım, 1994

- Resim 10: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/bb92709_ADH.jpg
- Resim 11: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/96/Thyroid_vector.svg
- Resim 12: http://supload.wikimedia.org/wikipedia/commons/dd4Richard_Kiel_2.jpg
- Resim 13: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/df/Hypothyroidism.jpg>
- Resim 14: https://images.ctfassets.net/x0s5vw77vftn/ew_wysiwyg_fid1730_asset/036dd54137a864f114bffe7c-bf1db32e/pancreas_action9933711_s250.jpg
- Resim 15: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a6/Surgery_vs_ablation.JPG
- Resim 16: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5b/Diagram_showing_before_and_after_a_total_thyroidectomy_CRUK_106.svg

Şekil Kaynakları:

- Resim 1: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Human_endocrine_male_%26_female_svg_no_labels.svg
- Resim 2: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/338Glucosa_-_Insulina_diabetes.jpg
- Resim 3: https://storage.neepix.com/rsynced_images/diabetes-3518442_1280.jpg
- Resim 4: <https://api.ndla.no/image-apirawid16448.jpg>
- Resim 5: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/11c1806_The_Hypothalamus-Pituitary_Complex.jpg
- Resim 6: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/77eBlausen_0699_PancreasAnatomy2.png
- Resim 7: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/445Hypothalamo%E2%80%93pituitary%E2%80%93adrenal_%28HPA%29_stress_axis.jpg
- Resim 8: https://media.snl.nomedia/252766standard_Skjermbilde_2022-11-27_kl_20.34.58.png
- Resim 9: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/95/Pituitary_gland_-_regulatory_hormones.png